

Fra Zvonki Grubišiću u spomen

Susreli smo se prvi put u sjemeništu na Širokom Brijegu u jesen 1929. godine i dulje vrijeme dijelili zajedničku sudbinu mladenačkih dana. To su bila vremena teške nestašnosti, dječakih lutanja i nezodrelih želja. On je bio tih i povučen, ali pouzdan prijatelj komu se moglo vjerovati. U sebi je krio ozbiljnost odrasle osobe i čvrstoću krševitoga rodnog kraja, koji je siromaštvo okamenilo i sililo na iseljavanje. Iz toga malog sela poslije je stasao novi naraštaj odgojenih i školovanih ljudi rasijanih po svim kontinentima svijeta. Oni su odlazili bez povratka i u stranom svijetu širili ideju o svome narodu, ali bez veće koristi za rodni kraj. A mučenički puk njegova rodnog Posušskog Graca odlikovao se marljivošću, rodoljubijem i brojnom djecom. Ali u olimpi ratova i neprijateljskih razaranja njegovo je rodno mjesto spaljuno i brojem istancalo. Oni ovdje ne vrijedi više stara izreka: "Hercegovina sve naseli, a sebe ne raseli."

Ova obilježja ocrtavala su se na plemenitu i zamisljenu mladiću fra Zvonki, koji je iščeznuo s lica zemlje kada je tek počeo orati Božju

Žrtvi ljudske zloće

njivu i u njezine brazde bacati sjemenje koje je radalo plodnim urodom. Patnja, bol i neizvjesnost bile su vječne pratilice njegova svećeničkog života. Jedino mučeništvo ljubavi i bogatstvo njegove duhovnosti mogli su nadvladati ondašnja opora vremena i držanje njegovih protivnika. Njegova životna staza do zvjezdanog obzorja završila je mučeništvom, sličnom ubojstvu prvih kršćana. Nad njegovom rakom otkrivaju se tajanstvene dubine zla utjelovljena u srcima koja zjape prazninom duhovne jezgre.

Krsno mu je ime Pero i ugledao je svjetlo dana 7. veljače 1915. u Posuškom Gracu na uzvisinama brda Vranica. Te su predjele hrvatski neprijatelji stoljećima rusili, a mještani junacki branili te ponovno gradili i izgrađivali. Na tim prostorima nekod se izgajao izvrsan duhan i po rodnim udolinama sijale žitarice. Odatle je fra Zvonko četiri godine išao u Grude u školu i nakon toga osam godina u gimnaziju na Širokom Brijegu s velikom maturom 1937. godine. Svoje daljnje školovanje nastavio je u Mostaru,

gdje je 16. lipnja 1940. zaređen za svećenika. Tu je završio i ostale tečajeve bogoslovije do odlaska u pastvu. Tada je Europa već gorjela zapaljena plamenom Drugoga svjetskog rata.

U tri godine svoga pastoralnog djelovanja vršio je službu duhovnog pomoćnika na Humcu i Mostarskom Gracu. U obama mjestima ostavio je dojam istinskoga navjesticitelja evanđelja i širitelja Božjeg mira među povjerenim mu vjernicima. Njegovo melankolično lice pobuđivalo je na samolost, koju je dijelio s potrebitima. Svima je riječju i primjerom slao poruku s Gore blaženstava, prema kojoj će se mirotvorci zvati "sinovima Božjim" (Mt 5,9). Bio je čovjek srca koje je suzilo za sirotinju i kiltalo za Domojnu, koja je tih dana krvavila na svim prostorima i gutala krv vlastite djece.

Partizani mu skratije njegovo plodnosno djelovanje u tridesetoj godini života i ubiše ga iz strojnice 8. veljače 1945. u blizini župnoga stana gdje je živio u župi Imena Isusova, koje je on na poseban način stvao. Njegovo tijelo preneseno je iz grob-

nice s mjesta smaknuća na Široki Brijeg 1. srpnja 1971. pokopano u posebnoj grobnici u mjesnoj crkvi s tijelima drugih ubijenih i identificiranih franjevac Hercegovacke provincije zloglasne godine 1945.

Mladost mu oduzeše oni koji su, obdareni mržnjom i prozeti sotonjskom maštom, ubijali svoje ideološke protivnike nakon zvijskih mučenja i ritualnih zlostavljanja. Tako je i fra Zvonko prerano otputovao u rajске čistine neba pun svećeničke dobrote koju je u životu izljevao i na svoje protivnike. Oni su u noći grijeha ugušili svoje savjesti i u sljepilu mržnje počinili zlodjela koja vape za pravdom.

dr. fra Častimir Majić

Susreti s profesorom

Suvremeni ljudi neprestano nekaćmo žure, a da često ni sami prave ne znaju kako i zašto. Osobito je u velikim gradovima život očevidno užurban, što dovodi do stresa. U svim bolnicama, napose u zagrebackim, gdje se ljudi sa svih strana slijevaju na liječenje i liječničke preglede, pacijenti se trebaju oboruzati velikom strpljivošću za dugu, ponekad i višesatna iscrpljujuća čekanja. I riječ pacijent dolazi od latinske riječi paciens u značenju: izdržljiv, strpljiv. Redovito se za polugodišnjega posjeta Zagrebu susretne s bivšim profesorom kolegija iz dogmatske teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu dr. Ivanom Golubom koji je nakon dugogodišnjega plodnog profesorskog rada u zasluženoj mirovini. Tako se je danput susretisao s prolazu na zagrebackom Kapitolu, drugi put u zagrebackoj katedrali, a u travnju 2008. u Novoj bolnici u zagrebackoj Dubravi.

Dok je čekao dogovor s kardiologinjom dr. Sonjom Pavlović Zupanc prije odlaska na svibanjski simpozij u Londonu, profesor je u pomalo zašušljivi bolničkoj čekarnici bezbrizno utonuo u san. Iako sam sjed pokraj njega i u razgovoru

ga navodio nekoj gospođi kao primjer bezbriznosti i strpljivosti, nisam ga odmah prepoznao. Tek sam naslutio da bi to mogao biti moj bivši profesor pošto ga je bolnička sestra prozvala: "Golub!" na što on smireno ustade i ode do ordinacije. Radoznalo sam pošao u prostoriju u kojoj je sjedio čekajući, provjeriti pa ga pozdraviti. Sređčno smo razgovarali kako nije bilo nikoga da nas ometa i prekida, prisjećajući se vremena prije desetak-petnaest godina na fakultetu.

Profesor nam je svima ostao u sjećanju po svojim predavanjima o čovjeku kao slici Božjoj i o Prisutnome u svijetu, o čemu je napisao članke, objavio knjige i ispije, uo nadabnutih stihove. Svojim bezbriznošću, smirenošću, otvorenosću i vedrinom ljudima kod susreta nastojao uprisutiti Božji duh u sebi i Njegovu sliku na sebi. Rado mi predoduce i s posyetom daruje preklonpu sličicu u spomen na svoju zlatnu mislu (1957. – 2007.) u rodnom mjestu Raminovcu. Proforsorskim nalivperom i sigurnom rukom napisao: "Fra Mati Tadiću vrlo nekod učeniku" s nadnevkom: "Zagreb, 23. IV. 2008. Sv. Juraj". Meni draga osobna uspomena od dragoga

profesora i učitelja o čovjeku – slici Božjoj. Uz to kardiologinji i meni sa smiješkom daruje mirisne proletove cvjetove jorgovana iz svojega vrtića.

Kao ljudi prema objavljenoj Božjoj riječi zapisanoj na prvim stranicama Svetoga pisma, stvoriti smo na Njegovu sliku i priliku. Na svoju sliku stvorio Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvorio, musko i žensko stvorio ih (Post 1; 27). Kao ljudi dužni smo tu stvarnost očuvati i istinu prenositi drugim ljudima – osobito bliznjima u susretima. Dragi profesore, Vama koji ste svojom pisanom i izgovorenim riječju meni i mojim kolegama ak god 1994/95. tijekom teološkoga studija s drugim profesorima otkrivali sliku Božju u nama i oko nas – velika HVALA.

A našim učiteljima bogoslovija koji ispred nas utiđoše u vječnost, neka je pokoj vječni u smiraju s Bogom i u gledanju lica Njegova, ne više u slici nego po riječima sv. Pavla: "...već navješćujemo kako stoji pisano: Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo, to je Bog pripratio onima koji ga ljube" (usp. I Kor 2, 9; Iz 64, 3). A Vama, poštovani profesore, želim još mnogo ljeta i zajedničkih susreta u sjećanju na protokle akademске godine i KBF-u u Zagrebu. Uistinu, naše rane ne zaobilje vrijeme nego Božja ljubav, koja se očituje preko dobrih ljudi i bliskih prijateljskih susreta.

fra Mate Tadić